

3) En Sag, som forekommer mig *særdeles paatrængende*, er, at der drages Om-sorg for de fornødne *Tolke*, da jo de allerfleste Polakker enten alene tale Polsk eller højst tale en gebrokket tysk Dialekt, som ikke kan forstaaes. Allerede for det administrative Politi opstaar herved de største Vanskeligheder og undertiden en ligefrem Umulighed for at gennemføre Reglerne i den nu bestaaende Lov.

4) Opmærksomheden henledes paa §§ 13 og 14 i den bestaaende Lov, som indeholdende forskellige Bestemmelser, der synes noget uklare. I § 13 tales saaledes om »vedtagne Vilkaar m. v.«; men det kan give Anledning til adskillige Tvivl, hvad der skal lægges ind i Ordene »m. v.«. I § 14 indeholdes Bestemmelser for det Tilfælde, at Arbejderne melde sig som *subsistensløse*, og det anordnes da, at der skal afholdes Forhør. Nu maa imidlertid erindres, at selv om der fra Rettens Side gøres det mest mulige for at paa-skynde saadanne Sager, kunne dog flere Forhør blive nødvendige, f. Eks. naar Vidner skulle indkaldes og afhøres. Spørgsmaalet bliver da, *hvor* de subsistensløse Arbejdere i den Tid skulle anbringes?

5) Det er jo klart, at Gennemførelsen af saadanne Foranstaltninger, som jeg ovenfor har tilladt mig at henlede Opmærksomheden paa, vil medføre Udgifter, som det maaske turde være ubilligt at vælte over paa Statskassen eller Amtsrepartitionsfonden, som i Forvejen kan være ret bebyrdet. Kunde imidlertid ikke her en Del tale for, at Udgifterne faldt dem til Byrde, i hvis *Interesse* jo dog Polakindvandringen alene finder Sted. Jeg sigter herved til *de Landmænd*, der virkelig bruge Polakker og sandsynligvis have betydelig økonomisk Fordel heraf. Vilde dette ikke være rimeligere, end at Udgifterne skulle hvile ogsaa paa de mange andre Landboere og paa Skatteyderne i det hele. Jeg vilde derfor — idet jeg beder undskyldt, hvis dette maaske strengt taget ligger noget udenfor det opgivne Emne — henlede Opmærksomheden paa, om man ikke kunde forlange, at for enhver polsk Arbejder, man tager i sin Tjeneste, skulde der erlægges en Afgift, f. Eks. løses et Polakkort, der kostede nogle faa Kroner. Hermed vilde der indkomme rimelige Beløb til at dække alle Udgifter, og disse Udgifter vilde komme til at paahvile netop dem, i hvis Interesse de afholdtes.

Birkedommeren i *Fejø Birk* bemærker, at der i Jurisdiktionen kun paa andet Aar beskæftiges saadanne Arbejdere og tilmed i et ringe Antal, saa at de indhøstede Erfaringer endnu kun ere sparsomme, men det synes dog, at man maa give den blandt Polakarbejdsgiverne herskende Anskuelse Medhold, som gaar ud paa, at deres Beskyttelse overfor en Arbejder, som pludselig faar Lyst til at forlade sin Plads uden Grund fra hans Side, men kun f. Eks. for paa et andet Sted at faa Tjeneste sammen med Slægtninge eller Venner, praktisk taget er værdiløs; og saadanne Tilfælde indtræffe i den første Maaned af Sæsonen i en saadan Mængde, at vel op mod Halvdelen af de til Fejø ankom-mende fremmede Arbejdere forlade deres Pladser, og maa erstattes af andre, saaledes at Udgifterne til Rejse- og Fæstepenge paa den Maade blive uforholdsmæssig store.

Fra de fremmede Arbejderes Side er der aldrig til Kontoret fremkommet nogen som helst Klage, og de synes altid ved det aarlige Eftersyn at være særdeles vel tilfredse med alt.